

Kennisdocument

**inzake afweging
(lokaal) afsteekverbod/
nieuw scenario jaarwisseling**

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	Traditie	3
3.	Draagvlak	3
4.	Illegaal vuurwerk	4
5.	Algemene ervaring tijdelijke vuurwerkverbod 2020/2021 en 2021/2022	5
6.	Geweld tegen hulpverleners	6
7.	Vuurwerkletsel	6
8.	Schades	7
9.	Overlast	7
10.	Milieu	8
11.	(Huis)dieren	8
12.	Handhaving	8
13.	Haalbaarheid centrale vuurwerkshow(s)	9
14.	Schadeclaims vuurwerkondernemers	11
15.	Conclusies	11
16.	Aanbevelingen	12

1. Inleiding

Stichting Vuurwerkdealers Nederlands Consumentenvuurwerk (SVNC) vertegenwoordigt de Nederlandse vuurwerkverkooppunten van legaal siervuurwerk.

SVNC heeft dit kennisdocument opgesteld omdat in onze contacten met gemeenten regelmatig blijkt dat niet alle betrokkenen beschikken over voldoende, feitelijke informatie over vuurwerk. Volledige en juiste informatie die, zeker bij een mogelijke afweging voor een lokaal afsteekverbod, noodzakelijk is om goede en gegronde beslissingen te kunnen nemen.

Zo wordt bijvoorbeeld vaak onterecht gedacht dat een lokaal afsteekverbod zal zorgen voor minder overlast door harde knallen en het afsteken van vuurwerk in de periode voorafgaand aan oudjaarsavond zal terugdringen. Zowel al het knalvuurwerk als het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane 8 uur per jaar (31 december 18.00u tot 1 januari 02.00) is echter al verboden; het instellen van een lokaal afsteekverbod heeft daar dus geen enkele invloed op.

2. Traditie

De vuurwerktraditie is diepgeworteld in de Nederlandse samenleving. Veel Nederlanders, van jong tot oud, beleven op de laatste avond van het jaar veel plezier aan het afsteken en/of bewonderen van siervuurwerk.

Nederlanders willen het jaar afsluiten en het nieuwe jaar inluiden en doen dat graag met familie, vrienden en/of burens met mooi siervuurwerk. Ook worden overledenen vaak herdacht door een mooi stukje siervuurwerk de lucht in te schieten. Siervuurwerk hoort bij oud en nieuw, net als oliebollen en de champagne.

Vuurwerk verbindt. Door het afsteken van siervuurwerk ontstaat bij de jaarwisseling een aangename interactie tussen buurtbewoners.

De vuurwerktraditie staat op de lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland.

3. Draagvlak

In de stemwijzer van de Tweede Kamerverkiezingen 2021 is de volgende stelling voorgelegd: "Aankomende jaarwisseling moet het weer toegestaan zijn om vuurwerk af te steken".

58% van de 3.313.469 deelnemers was het hier mee eens. Slechts 33% was het oneens. Deze onafhankelijke, representatieve uitslag toont duidelijk aan dat er in Nederland veel draagvlak is voor het zelf afsteken van vuurwerk.

Wanneer een gemeente onderzoek laat uitvoeren onder haar inwoners om het lokale draagvlak voor vuurwerk te toetsen, is het belangrijk te werken met een juiste en heldere formulering van de stellingen en antwoordmogelijkheden. Ook inwoners hebben tenslotte vaak weinig feitelijke kennis in huis over vuurwerk, waardoor onjuiste aannames al snel op de loer liggen.

Bij een vraag als 'ervaart u overlast van vuurwerk?' moet bij de antwoordmogelijkheid bijvoorbeeld duidelijk een verschil gemaakt worden wannéér de overlast wordt ervaren. Denk naast de opties 'ja' en 'nee' aan opties als: 'ik ervaar voornamelijk overlast van vuurwerk in de weken voorafgaand aan de jaarwisseling', etc.

Een vraag als 'bent u voor een vuurwerkverbod?' is al snel te algemeen. Er zal bijvoorbeeld onderscheid gemaakt moeten worden tussen 'zelf siervuurwerk afsteken tussen 18.00 en 02.00uur moet mogelijk blijven' en 'strenger handhaven op de overlast in de weken voorafgaand'.

Alleen op basis van een gedegen burgeronderzoek kan goed bepaald worden of inwoners daadwerkelijk een lokaal afsteekverbod voor siervuurwerk willen of dat de inwoners eigenlijk alleen af willen van alle (harde) knallen en de overlast in de weken voorafgaand aan de jaarwisseling.

4. Illegaal vuurwerk

Al het vuurwerk wordt vaak, onterecht, over één kam geschoren. Er zijn echter grote verschillen tussen siervuurwerk en illegaal vuurwerk. Let op dit illegale vuurwerk kan niet bij de Nederlandse vuurwerkverkopers worden gekocht!

Legaal (sier)vuurwerk in Nederland is:

Cat F1: Zoals sterretjes, knalerwten, wondertollen, bengals vuur, blinkers, knetterballen, knetterlint en kleine fonteinen.

Cat F2: Zoals cakeboxen, compounds (samengesteld vuurwerk), fonteinen, grondbloemen en mines.

Illegaal vuurwerk, verboden voor consumenten:

Cat F2: Vuurpijlen, knalvuurwerk (rotjes, ratelmatten), singleshots en romeinse kaarsen en vuurwerk zonder CE-keurmerk en/of Nederlandstalige gebruiksaanwijzing.

Cat F3 en Cat F4 (professioneel vuurwerk) Zoals cobra's, nitraten, shells, vlinderbommen, strijkers, lawinepijlen, flowerbeds.

Door de enorme toename van illegaal vuurwerk is er meer weerstand ontstaan tegen het afsteken van (sier)vuurwerk. Zonder het illegale vuurwerk zou die weerstand aanzienlijk minder zijn.

Wij maken graag samen met gemeenten een vuist richting het kabinet om te komen tot een sterkere aanpak tegen dat illegale vuurwerk. Want juist illegaal vuurwerk zorgt binnen gemeenten voor heel veel ellende / schade en zet de vuurwerkbranche onterecht in een verkeerd daglicht.

Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- meer capaciteit en mogelijkheden beschikbaar stellen voor bestrijden, opsporen en handhaving;
- extra- en actiever toezicht op websites die illegaal vuurwerk verkopen, zodat die websites uit de lucht gehaald kunnen worden;
- het inzetten van snuffelhonden en andere opsporingsmethodieken bij de pakketpostbedrijven en grenscontroles;
- het verhogen en strenger opleggen van straffen. En niet alleen geldboetes, maar bijv. ook gevangenisstraffen en het sluiten van woningen (huisuitzetting);
- een specifieke voorlichtingscampagne, waarin de gevaren en effecten van illegaal vuurwerk goed in beeld worden gebracht (veiligheidsrisico's opslag, straffen, letselrisico etc.) en waarin ook gewezen wordt op een landelijk (anoniem) meldpunt voor illegaal vuurwerk.

In 2020 is 122.815 kilo illegaal vuurwerk onderschept (zie [barometer](#)); hier moet feitelijk ruim 50.000 kilo op in mindering worden gebracht, want dit is door de Duitse politie in Duitsland in beslag genomen en daar is ook niet zeker van dat dit voor de Nederlandse markt bedoeld was. Zie [artikel](#).

Er is dus slechts 72.815 kilo in beslag genomen t.o.v. 61.500 kilo in 2019 = slechts 11.315 kilo meer met veel meer mankracht en extra aandacht voor illegaal vuurwerk. Gebruikelijk komt er naar schatting 2 miljoen kilo illegaal vuurwerk het land in. Wij zouden er echter niet vanop kijken als dat door het tijdelijke vuurwerkverbod in 2020 minimaal 50% meer is geweest, oftewel 3 miljoen kilo. Het onderscheppen van slechts 11.315 kilo meer is dus als een druppel op een gloeiende plaat.

In 2021 is er 205.904 kg vuurwerk in beslag genomen, dat is inclusief 120.000 kg wat in Duitsland in beslag is genomen. In feite gaat het dan nog maar slechts om 85.904 kg. ([barometer 2021](#)).

Deze cijfers geven wel aan dat de illegale markt inspringt op de vraag naar vuurwerk. Dit zal alleen maar toenemen bij een totaalverbod. Een toename van de illegale handel leidt tot het gebruik van veel zwaarder vuurwerk door consumenten, met alle gevolgen van dien. In 2020 werd in een [aflevering van Danny op straat](#) al pijnlijk duidelijk dat de omzet voor jonge handelaren in illegaal vuurwerk dankzij het vuurwerkverbod verviervoudigd was.

De vuurwerkdealers hebben fors geïnvesteerd in veilige vuurwerkopslag met sprinklerinstallaties en brandvrije deuren en soms met doormelding naar de brandweer. Illegaal vuurwerk wordt daarentegen op zeer gevaarlijke plekken opgeslagen; denk bijv. aan schuurtjes in woonwijken, op zolders in eengezinswoningen, bij kinderen onder hun bed, in kluisjes op scholen en in kofferbakken van auto's. Naast de veiligheid van inwoners, die hierdoor ernstig in het gedrang komt, is ook het gevaar voor de hulpdiensten erg groot. Bij bijv. een brandmelding weet men tenslotte vaak niet dat er illegaal vuurwerk ligt opgeslagen, waardoor er gemakkelijk zwaargewonden kunnen vallen.

5. Algemene ervaring tijdelijke vuurwerkverbod 2020/2021 en 2021/2022

Ondanks het verkoopverbod, vervoersverbod én afsteekverbod is tijdens de jaarwisseling 2020/2021 nog steeds gigantisch veel vuurwerk afgestoken. Voornamelijk heel veel illegaal (knaal)vuurwerk. Het instellen van een verbod heeft dus niet het gewenste effect.

Als de vuurwerk winkels in Duitsland en België in december 2020 gewoon open waren geweest, hadden naar verwachting nog veel meer mensen, ondanks de verboden, vuurwerk aangeschaft en afgestoken. Uiteraard had een groot deel van de bevolking door de coronacrisis tijdens deze specifieke jaarwisseling begrip voor het tijdelijke verbod. Tijdens de jaarwisseling van 2021/2022 speelde dat echter niet meer. (Kopstukken uit de zorg; Gommers, Kuipers en Baden gaven aan dat een vuurwerkverbod de druk op de zorg niet noemenswaardig zou verlichten) en is er massaal vuurwerk ingekocht en België en Duitsland. Nederland heeft een duidelijk signaal afgegeven; de vuurwerktraditie is diep geworteld.

Volgens de [Jaarwisselingsrapportage politie 2020-2021](#) heeft de politie tijdens de jaarwisseling 2020/2021 te maken gehad met 11.037 incidenten (alleen thema's jaarwisselingsrapportage). Dit is een toename van 8,9% t.o.v. het gemiddelde van de laatste vier jaar.

Het vuurwerkverbod heeft niet geleid tot minder vuurwerkgerelateerde incidenten; het aantal vuurwerkincidenten is juist met 9,6% gestegen.

Het vuurwerkverbod heeft hoogstwaarschijnlijk sterk bijgedragen aan de enorme stijging van 42% van het aantal incidenten brand/ontploffing (denk aan alle autobranden etc.).

Een vuurwerkverbod leidt niet tot een afname van geweldsincidenten; het aantal is zelfs gestegen.

Over [de enorme overlasttoename](#) hebben we het dan nog niet eens gehad.

Veel Nederlanders hebben tijdens de tijdelijke vuurwerkverboden al laten zien en horen dat zij het niet eens zijn met een vuurwerkverbod. Tijdens de jaarwisseling van 2021/2022 was dit ook in elke stad en gemeente duidelijk te zien; Er werd overal vuurwerk afgestoken. Die groep zal alleen maar groeien als er ook geen noodzaak meer is om rekening te houden met corona(maatregelen). Volgens de [Jaarwisselingsrapportage 2021-2022](#) is het aantal vuurwerk gerelateerde incidenten is met 17,5% afgenomen. Echter wanneer we de methodiek waarbij we alleen incidenten met inzet tellen loslaten, zien we op dit thema een stijging van 18% ten opzichte van vorig jaar.

Het aantal meldingen van overlast in de wijken met 8,9% is toegenomen in vergelijking met het gemiddelde van de afgelopen vier jaarwisselingen.

Kortom, als zelfs een landelijk vuurwerkverbod (op verkoop, vervoer én afsteken) niet het gewenste effect heeft en niet bijdraagt aan een rustigere jaarwisseling zal dat met alleen een lokaal afsteekverbod naar verwachting ook niet gerealiseerd worden.

6. Geweld tegen hulpverleners

Het verbieden van legaal siervuurwerk heeft geen effect in het voorkomen van agressie tegen hulpverleners (voornamelijk politie). Ook tijdens de jaarwisseling 2020/2021 was er ondanks het verbod helaas sprake van agressie en werd de politie bekogeld met illegaal vuurwerk, stenen en andere voorwerpen.

In de [Jaarwisselingsrapportage politie 2020-2021](#) staat dat het aantal GTPA (Geweld Tegen Politieambtenaren) incidenten met 29,3% is gestegen t.o.v. de afgelopen vier jaar. Tijdens de jaarwisseling 2021-2022 is dit nog eens met 19,8% gestegen.

Het aantal VPT (Veilige Publieke Taken) incidenten is tijdens de jaarwisseling 2020-2021 met 10% gestegen t.o.v. de afgelopen vier jaar en tijdens de jaarwisseling 2021-2022 zelfs met 144,4%

Een vuurwerkverbod leidt niet tot een afname van geweldsincidenten; het aantal is zelfs gestegen. Geweldsincidenten zijn geen vuurwerkprobleem, maar een gedragsprobleem. De mentaliteit en opvoeding van de onruststokers is de grootste factor bij de gepleegde overtredingen. Niet het legale siervuurwerk.

7. Vuurwerkletsel

De afgelopen jaren is, door de branche, hard gewerkt aan het beperken van de risico's van vuurwerkgebruik.

In 2020 zijn er deelverboden voor knalvuurwerk, vuurpijlen en singleshots en eerder al voor het zwaardere categorie F3 vuurwerk ingesteld.

Door het tijdelijke vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling 2020/2021 en 2021/2022 zijn er nog geen resultaten bekend, maar de verwachting is dat deze maatregelen echt substantieel bijdragen aan het terugdringen van aantal ongelukken (verwachte afname minimaal 50%) met legaal siervuurwerk. Deze verwachting is mede gebaseerd op basis van de rapportages van VeiligheidNL, welke in samenwerking met medische specialisten en de overheid zijn opgesteld. Zie o.a. dit [rapport 2019-2020](#).

In dit bericht rtlnieuws.nl/vuurwerk-slachtoffers-plastische-chirurgie-oud-en-nieuw kan men lezen dat de plastisch chirurgen rond de jaarwisseling 39 slachtoffers hebben behandeld, ook een verdubbeling vergeleken met een jaar eerder. Hierbij geven ze ook aan dat letsels die zijn veroorzaakt met de beruchte Cobra's met stip op nummer één staan.

De cijferreportages inzake vuurwerkletsel van o.a. VeiligheidNL worden enkel gebaseerd op informatie die door de patiënt gegeven wordt en niet op basis van feitelijk onderzoek. Aangezien veel slachtoffers om verschillende redenen (ouders, verzekeringsdekking, politieonderzoek etc.) niet openlijk zullen toegeven dat er illegaal vuurwerk bij betrokken was, worden er door de vuurwerkbranche al jaren vraagtekens gezet bij de geregistreerde verdeling tussen letsel door legaal consumentenvuurwerk en illegaal vuurwerk.

Alhoewel ook het eerder nog legale knalvuurwerk inmiddels verboden is in Nederland laat deze [video](#) goed het letselverschil zien ten opzichte van illegaal knalvuurwerk.

Elk slachtoffer is er natuurlijk 1 te veel. Maar er moet wel gerealiseerd worden dat er naar schatting o.b.v. verkoopgegevens circa 900 miljoen lontjes per jaarwisseling worden afgestoken. Wanneer er dus 900 slachtoffers vallen (met zeer licht tot zwaar letsel) is de kans op een ongeval dus slechts ca. 1 op 1 miljoen!

De Nederlandse vuurwerk winkels hebben de afgelopen jaren ook een belangrijke bijdrage geleverd aan het beperken van het aantal incidenten door voorlichting en preventie (o.a. door het gratis verstrekken van veiligheidsbrillen en aansteeklonten). Hiermee zijn betekenisvolle stappen gezet op weg naar een situatie van feestelijk en veilig vuurwerkgebruik.

De vuurwerkbranche betreurt het dat de overheid het dragen van een vuurwerkbril nog niet wettelijk verplicht heeft.

8. Schades

Volgens de [Jaarwisselingsrapportage politie 2020-2021](#) is het aantal incidenten brand/ontploffing met 42% gestegen. Het tijdelijke vuurwerkverbod heeft hoogstwaarschijnlijk sterk bijgedragen aan deze enorme stijging. Er zijn in jaren niet zoveel auto's in brand gestoken. Een forse stijging, die bij een blijvend vuurwerkverbod alleen nog maar meer zal toenemen. Tijdens de jaarwisseling van 2021-2022 is dit wederom (licht) toegenomen.

Bij de schadebedragen rondom de jaarwisseling wordt nooit duidelijk onderscheid gemaakt in de oorzaak van de schades en in het geval van daadwerkelijke vuurwerkschade wordt geen onderscheid gemaakt tussen legaal en illegaal vuurwerk. In veel nieuwsberichten is echter wel vaak terug te lezen dat de schade is ontstaan door illegaal vuurwerk, brandstichting, vernieling etc. Oftewel, deze schades hebben niets met legaal siervuurwerk te maken en zullen door een lokaal afsteekverbod dan ook niet verminderen.

Ronduit de meeste schades worden veroorzaakt door illegaal vuurwerk, brandstichting en vernieling. Het is onmogelijk om prullenbakken, bushokjes, straatnamenbordjes, straatkolken, parkeermeters etc. op te blazen met legaal siervuurwerk, omdat consumentenvuurwerk aan strenge veiligheidseisen gebonden is. Het gaat dus in deze gevallen altijd om schades, die veroorzaakt worden door zwaarder, illegaal vuurwerk.

In de volgende video's is het krachtsverschil tussen het eerder nog legale knalvuurwerk en het illegale knalvuurwerk goed in beeld gebracht: [video 1](#), [video 2](#), en [video 3](#). Maar nogmaals, in Nederland is inmiddels al het knalvuurwerk verboden en worden dus ook de lichtere knallers niet meer verkocht.

Het afsteken van legaal siervuurwerk is geen bepalende factor in de hoogte van de schade, die tijdens jaarwisselingen ontstaat. Menselijk gedrag zoals vandalisme, vernieling en misbruik van illegaal vuurwerk zijn meer bepalend zijn.

9. Overlast

Door het reeds ingestelde verbod op zowel het zwaardere categorie F3 vuurwerk, knalvuurwerk, vuurpijlen en singleshoots zal de overlast door legaal consumentenvuurwerk verder afnemen. Ook het gevoel van onveiligheid dat mensen kunnen ervaren zal afnemen, omdat er geen artikelen meer zijn die naar mensen gegooid of op mensen gericht kunnen worden.

Veelal wordt zowel geluidsoverlast als het gevoel van onveiligheid echter veroorzaakt door zwaar illegaal, oftewel al verboden vuurwerk. Een afsteekverbod voor legaal siervuurwerk zal nagenoeg geen afname van geluidsoverlast opleveren, omdat die overlast voornamelijk door illegaal vuurwerk wordt veroorzaakt. Op illegaal vuurwerk is geen beperking van de maximaal toegestane geluidsniveaus en deze geluidshinder staat geheel los van de handel in legaal siervuurwerk.

Hierbij dient ook te worden opgemerkt dat legaal siervuurwerk pas de laatste drie dagen van het jaar wordt verkocht en het afsteken daarvan alleen is toegestaan op 31 december vanaf 18.00u t/m 1 januari 02.00u. Al het gebruik van vuurwerk buiten die tijden is per definitie verboden en heeft niets met de toegestane vuurwerktraditie te maken.

Er moet veel meer gehandhaafd worden op vuurwerkgebruik buiten de toegestane tijden en illegaal vuurwerk in het algemeen.

De verwachting van het afnemen van de overlast door het instellen van een (lokaal) afsteekverbod is een voorbeeld van een aanname die nergens op gestoeld is. Als voorbeeld: in Hawaï is in 2011 een totaalverbod doorgevoerd, maar daar wordt nog steeds en elk jaar meer (zwaar illegaal) vuurwerk afgestoken. Zie [video](#).

10. Milieu

De negatieve effecten van vuurwerk op het milieu worden vaak onterecht aanzienlijk overdreven.

Allereerst zorgt vuurwerk slechts voor een zeer korte piekbelasting. De luchtkwaliteit is enkele uren na de jaarwisseling alweer teruggekeerd naar de normale waarden. De langetermijneffecten van het ontbranden van consumentenvuurwerk op het milieu lijken, mede door het eenmaal jaarlijks terugkerende karakter, verwaarloosbaar. Zie ook [deze website](#) van de Nederlandse overheid. Het meest recente rapport (30 september 2020) is van het zeer uitgebreide onderzoek van het RIVM: [Bijlage Milieulast van vuurwerk | Rapport | Rijksoverheid.nl](#); Het algemene beeld dat uit deze studie naar voren komt, is dat de emissies naar het milieu door het afsteken van vuurwerk rond de jaarwisseling leiden tot beperkte, meestal tijdelijk effecten op de kwaliteit van het oppervlaktewater, de bodem en de lucht.

In Duitsland is uitgebreid onderzoek gedaan naar vuurwerk in relatie tot fijnstof. Om uiteindelijk tot betrouwbare cijfers te komen, heeft de VPI (Vereniging van de Pyrotechnische Industrie) een onderzoek laten uitvoeren bij een onafhankelijk instituut. Hiervoor is de daadwerkelijke fijnstofemissie van het afgestoken vuurwerk gemeten. Uit dit onderzoek blijkt dat de effecten voor het milieu minimaal zijn. Zie [www.lasseskrachen.de](#) en [www.feuerwerk-vpi.de/lass-es-krachen/](#). Fijnstof van vuurwerk bestaat voornamelijk uit oplosbare zouten, die een zeer wateroplosbare en wateraantrekkende eigenschap hebben. Na de ontbranding verdwijnt het residu snel uit de lucht. Fijnstof uit het verkeer heeft deze eigenschap niet en kan dus weken tot maanden aanwezig blijven.

Ter indicatie voor wat betreft de CO₂-uitstoot: "1 autovrije dag per jaar levert meer winst op voor het milieu dan het invoeren van een [landelijk](#) afsteekverbod voor siervuurwerk".

Het is een misverstand dat siervuurwerk grote hoeveelheden zware metalen bevat. Na het van kracht worden van de CE-normering op siervuurwerk is het gebruik van zware metalen uitgesloten.

De afgelopen jaren is door de vuurwerkbranche enorm veel gedaan aan het milieuvriendelijker maken van de producten. Zo worden o.a. de plastic knetterballen vervangen door kartonnen exemplaren, worden kunststof tubes van o.a. gilcakes vervangen door karton en zijn de pijlen (waar ook plastic in werd verwerkt) geheel afgeschaft. Zodoende laat het vuurwerk nagenoeg geen restafval meer achter in het milieu.

Het achterlaten van afval is echter vooral een kwestie van fatsoen/opvoeding. Waarom lijkt het geaccepteerd om je afval niet in een afvalbak te gooien? Zijn er voldoende afvalbakken? Is het mogelijk om extra afvalcontainers bij bijv. de verkooppunten te plaatsen?

Wordt het opruimen van vuurwerkafval gestimuleerd door iets op te zetten in de trant van kerstbomeninzameling? Dit heeft in sommige plaatsen al goede resultaten opgeleverd. Wanneer sociale samenhang in buurten wordt gestimuleerd, ontstaan er vanzelf initiatieven om op 1 januari gezamenlijk de stoep te vegen en het afval op te ruimen.

11. (Huis)dieren

Een veel gehoord argument is dat huisdieren stress ervaren en weglopen.

In Nederland leven ruim 1,5 miljoen honden en bijna 2,6 miljoen katten.

In dit artikel leest men hoeveel dieren er na de jaarwisseling worden vermist;

[Minder huisdieren vermist na oud & nieuw](#) Het ging bijvoorbeeld in 2020 om 462 katten en 88 honden. (Dat is het dubbele van een normale avond). Dit is respectievelijk 0,0178% en 0,0059% een vuurwerkverbod zal hier niet of nauwelijks effect op hebben omdat tijdens de afgelopen 2 jaarwisselingen al is gebleken dat er evengoed overal vuurwerk af wordt gestoken. Met de verschuiving naar illegaal zullen de knallen harder zijn en het effect nadeliger voor de dieren.

12. Handhaving

Er is de afgelopen jaren nog nooit eerder zo veel politie-inzet geweest tijdens oud en nieuw als bij het algehele vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling 2020/2021. Er was zelfs extra ondersteuning van parate ME en de marechaussee. Ook hebben meerdere gemeentes een noodverordening in moeten stellen; iets dat nooit eerder nodig was. Desondanks bleek er nog steeds niet gehandhaafd te kunnen worden op een vuurwerkverbod (terwijl de horeca gesloten was, er geen evenementen plaatsvonden

en er naar schatting slechts 25% van de normale hoeveelheid mensen op straat was). Politie geeft ook zelf aan dat een verbod niet te handhaven is (en ook geen prioriteit heeft).

Volgens de [Jaarwisselingsrapportage politie 2020-2021](#) waren er 11.037 incidenten (alleen thema's jaarwisselingsrapportage). Dit is een toename van 8,9% t.o.v. het gemiddelde van de laatste vier jaar. Het aantal aanhoudingen bedraagt echter slechts 282 (alleen thema's jaarwisselingsrapportage). Dit is een afname van ruim 26,2% t.o.v. de afgelopen vier jaar. Oftewel, het aantal incidenten stijgt, maar het aantal aanhoudingen daalt drastisch. Ondanks de enorme politiemacht die op de been was, is er dus nauwelijks gehandhaafd. Ook tijdens de jaarwisseling van 2021-2022 is het aantal aanhoudingen verder afgenomen in relatie tot het aantal meldingen.

Eerder werd door de politievakbond aangegeven dat het verbod op knalvuurwerk de handhaving zou vergemakkelijken. Zie [artikel](#). Vervolgens werd er gesteld dat juist alleen een totaalverbod goed te handhaven is (zie [artikel](#)). Ook daar werd echter weer op teruggekomen; zie [artikel](#).

Conclusie: als een algeheel vuurwerkverbod al niet te handhaven is, is een lokaal afsteekverbod al helemaal niet te handhaven.

Het afsteken van categorie 1 vuurwerk kan volgens de Europese richtlijnen overigens sowieso niet verboden worden. Voor veel handhavers en gebruikers is het vaak niet duidelijk of aangeschaft/afgestoken vuurwerk in categorie 1 of 2 valt. Dit leidt tot extra veel onterechte meldingen, met alle gevolgen van dien voor zowel de handhaving als de overlast-/klachtencijfers.

13. Haalbaarheid centrale vuurwerkshow(s)

Een centrale vuurwerkshow is in de meeste gevallen geen geschikt/realistisch alternatief voor het particulier afsteken van siervuurwerk.

Locaties

Over het algemeen zijn in de steden geen geschikte locaties om vuurshows te geven, omdat er rekening moet worden gehouden met aanzienlijke veiligheidsafstanden. De (afstands)regels zijn bij vuurwerkshows veel strenger dan voor particulier afsteken, omdat er bij shows grote menigtes staan. En er wordt over het algemeen ook met zwaarder evenementenvuurwerk gewerkt. Als er iets misgaat, heeft dat veel grotere gevolgen dan wanneer er op straat iets misgaat met consumentenvuurwerk. Ter indicatie: voor een vuurwerkshow met alleen consumentenvuurwerk moet al rekening gehouden worden met een afstand van ca. 200 meter rondom de afschietlocatie. Voorbeeld: bij een vuurwerkshow op het Museumplein in Amsterdam zal slechts ruimte zijn voor ca. 30.000 mensen publiek.

Uitwijken naar een buitengebied is vaak ook geen optie, omdat vooral rondom de steden er steeds meer stilte- en natuurgebieden zijn.

Bij de locatiekeuze zal ook nagedacht moeten worden over parkeermogelijkheden, stalling van fietsen, bereikbaarheid voor nooddiensten etc.

Te weinig gecertificeerde professionals

Uiteraard kunnen vuurwerkbedrijven professionele shows verzorgen. Echter zijn er een aantal kanttekeningen te plaatsen waar onzes inziens onvoldoende bij stil wordt gestaan door diverse partijen.

- Gezien de verwachte bezoekersaantallen zal er een evenementenvergunning aangevraagd moeten worden en zal moeten worden voldaan aan alle eisen. Afhankelijk van de verwachte bezoekersaantallen zal er een evenementenorganisatie ingehuurd moeten worden om dit te verzorgen.

- Naast de kosten voor het vuurwerk zullen er extra kosten gemaakt moeten worden voor de evenementenorganisatie, afzettingen, parkeren, beveiliging, handhaving, brandweer, politie inzet, EHBO, toiletvoorzieningen, verlichting etc.

- In grotere gemeenten zullen er op meerdere locaties shows moeten komen om alle inwoners de mogelijkheid te geven om een vuurwerkshow bij te wonen. Nederland telt in 2021 352 gemeenten waarvan 32 grote gemeenten met inwonertallen boven de 100.000.
- Bij iedere show dient minimaal 1 houder van een Nederlands vuurwerkcertificaat aanwezig te zijn. Momenteel zijn er bij de certificeringsinstantie KIWA 165 certificaathouders voor Groot Vuurwerk vermeld waardoor dit theoretisch het maximaal aantal gelijktijdige shows kan zijn binnen Nederland waarbij sprake is van Groot Vuurwerk (professioneel vuurwerk en/of consumentenvuurwerk). In de praktijk zullen dit er een stuk minder zijn aangezien niet iedere certificaathouder beschikbaar is met oud en nieuw.
- Naast de eventuele gemeentelijke shows hebben een groot aantal bedrijven vaste klanten welke ook met oud en nieuw shows verzorgen op diverse outdoor en indoor locaties. Hierdoor is de beschikbaarheid van mensen en materialen in werkelijkheid nog een stuk lager.
- In de praktijk zal het al een hele uitdaging zijn om de 32 grootste gemeenten van een enkele vuurwerkshow te voorzien welke qua omvang realistisch zal zijn als vervanging van het afsteken van vuurwerk door consumenten.

Weersomstandigheden

Ook een belangrijk punt van aandacht is dat vuurwerkshows zeer afhankelijk zijn van het weer. Wind, sneeuwval en mist zijn grote boosdoeners voor een vuurwerkshow en komen helaas juist in de wintermaanden veel voor. De kans dat er regelmatig een oud en nieuw zonder alternatief vuurwerk zal zijn, is dan ook groot.

Onrustig publiek tijdens jaarwisseling

De ervaring is dus dat vuurwerkshows op oudjaarsavond meer risico met zich meebrengen dan vuurwerkevenementen op andere avonden in het jaar.

Het publiek zal in geval van een vuurwerkverbod heel divers zijn. Er zijn tenslotte heel veel mensen die van vuurwerk willen genieten. Denk daarbij naast ouders met gezinnen bijvoorbeeld ook aan ouderen en andere mensen die mogelijk minder goed ter been zijn etc. Maar zeker ook aan raddraaiers die het mogelijk leuk vinden om (zwaar) vuurwerk tussen het publiek te gooien, wat voor levensgevaarlijke situaties kan zorgen. Zeker als er paniek uitbreekt in een groot publiek.

Verder is de ervaring dat veel mensen op oudjaarsavond wel van een borreltje houden en dat er dus ook alcohol in het spel zal zijn. Ook dat heeft niet altijd een prettige uitwerking.

De politie moet bij de show(s) aanwezig zijn; dat geeft een vrijbrief voor jongeren om elders in de stad aan de gang te gaan met (zwaar illegaal) vuurwerk.

Handhaving

Er zal aanzienlijk meer handhaving nodig zijn bij de vuurwerkshow(s). Denk naast handhaving overigens ook aan afzettingen, verkeersregelaars, beveiligers, begeleiders, EHBO-ers etc.

Dit alles kan uiteraard niet ten koste gaan van de handhaving die in de rest van de gemeente nodig blijft tijdens de toch altijd onrustige oudjaarsavond. En hier komt nog bovenop dat er al extra mensen nodig zijn om het ingestelde afsteekverbod überhaupt te kunnen handhaven.

Er zal dus aanzienlijk geïnvesteerd moeten worden in extra handhaafcapaciteit.

Kosten

Een vuurwerkshow is niet goedkoop. Als de vraag tijdens oud en nieuw verveelvoudigd wordt, zal de prijs ook nog eens behoorlijk gaan oplopen. Als richting voor een show kan € 1,- exclusief btw per toeschouwer worden aangehouden, waarbij voor oudjaarsavond een vanaf prijs moet worden aangehouden van ca. € 50.000,-. Echter komen daar alle aanverwante kosten voor het evenement nog bij; denk aan afzettingen, beveiliging, EHBO, verkeersregelaars, handhavers/politie, etc..

Bereikbaarheid

Voor de inwoners zal de locatie goed bereikbaar moeten zijn. Mensen vinden het fijn om de avond in huiselijke kring met familie door te brengen en elkaar eerst om 00.00u een gelukkig nieuwjaar te wensen. Nu is men gewend daarna door de voordeur naar buiten te lopen en te kunnen genieten van vuurwerk. Dit is een belangrijk deel van de traditie.

Het is voor mensen niet wenselijk om (daarna) een grote afstand te moeten afleggen. Men heeft ook vaak al een slokje op, waardoor deelname aan het verkeer niet mogelijk is. Als veel mensen er met de auto heen moeten, ontstaat er al snel verkeersdruk en een parkeerprobleem op de locatie zelf. Men wil dichtbij huis/op loopafstand van het vuurwerk kunnen genieten. Jonge kinderen komen vaak even kort het bed uit en gaan er daarna snel weer in. Sterker nog, vaak wordt er ook voor gekozen om hele jonge kinderen in bed te laten liggen. Iets wat niet meer mogelijk is als het gezin de deur uit gaat om naar de show te gaan kijken. In dat geval moet het kind toch wakker worden gemaakt of het gezin zich opsplitsen.

Om uitsluiting van bepaalde groepen te voorkomen (denk naast kinderen ook aan minder validen, ouderen, mensen zonder vervoer etc. etc.), is de bereikbaarheid/nabijheid dus van groot belang.

Tijdstip

Gezinnen met (jonge) kinderen steken vaak al in de vooravond vuurwerk af. Om uitsluiting op basis van leeftijd te voorkomen, moet dus overwogen worden om twee keer een show te verzorgen. Een show rond 19.00u en een show, zoals gebruikelijk, om 00.00u.

Ook een show om 00.00u zorgt er overigens voor dat mensen dus niet meer in huiselijke kring elkaar eerst rustig gelukkig nieuwjaar kunnen wensen, maar vanaf 23.30/23.45u al onderweg moeten zijn om op tijd op locatie te zijn voor de vuurwerkshow.

14. Schadeclaims vuurwerkondernemers

Het afsteekverbod is een bestuursrechtelijke maatregel, die ondernemers die voldoen aan alle regelgeving en sinds het inwerkingtreden van het vuurwerkbesluit hebben bijgedragen aan het veiliger maken van de opslag en verkoop van consumentenvuurwerk onevenredig hard raakt.

Met een afsteekverbod zal de omzet in het legale vuurwerk afnemen, waardoor de ondernemers die vuurwerk verkopen uiteindelijk gedwongen worden te stoppen met de verkoop. Hiermee worden de getroffen bouwkundige en installatietechnische voorzieningen waardeloos en de levensvatbaarheid van de ondernemingen enorm aangetast.

Een lokaal afsteekverbod getuigt niet van behoorlijk bestuur richting de ondernemers, die weinig of geen invloed hebben op het afsteken van legaal vuurwerk op niet toegestane tijdstippen en al helemaal geen invloed hebben op de overlast die voornamelijk door de knallen van afgestoken illegaal vuurwerk ontstaat.

In geval van een lokaal afsteekverbod kan de gemeente dan ook zeker aanzienlijke schadeclaims van alle vuurwerkondernemers verwachten.

15. Conclusies

Een afsteekverbod verbiedt alleen het afsteken van legaal siervuurwerk tussen 31 december 18.00u en 1 januari 02.00u, want alles wat buiten die tijden gebeurt is al verboden.

Een afsteekverbod is geen oplossing voor het tegengaan van overlast buiten de toegestane afsteektijden en ook niet voor het afsteken van al het illegale (knal)vuurwerk in het algemeen.

Een afsteekverbod is ook geen oplossing voor het tegengaan van schade door vuurwerk, want de schades worden veroorzaakt door zwaar, illegaal vuurwerk dat al verboden is.

Een afsteekverbod kan leiden tot ernstig(er) letsel (amputaties door toename zwaar illegaal vuurwerk zoals cobra's)

De traditie van zelf vuurwerk afsteken is diep geworteld in de Nederlandse samenleving. Dit blijkt ook uit de stemwijzer en de ervaring van de afgelopen jaarwisselingen.

Een verbod op afsteken staat niet gelijk aan het niet meer afsteken van vuurwerk. Dat is ook wel gebleken tijdens de jaarwisseling 2020/2021 en 2021/2022 toen het tijdelijke vuurwerkverbod van kracht was. Op Hawaii is dit ook duidelijk waarneembaar.

Een vuurwerkverbod is niet te handhaven.

Wegnemen van legaal siervuurwerk leidt tot toename handel in illegaal vuurwerk met alle risico's van dien.

Ondernemers die jarenlang fors hebben geïnvesteerd in veilige opslag en het verstrekken van vuurwerkbrillen en aansteeklonten en het geven van duidelijke instructies worden zwaar financieel benadeeld.

De belasting op het milieu is volgens het RIVM een toegestane piekbelasting en verwaarloosbaar. Vuurwerkshows zijn geen haalbaar alternatief. Niet iedereen zit hier op te wachten.

De overlast voor dieren zal niet minder zijn met een vuurwerkverbod, door verschuiving naar illegaal zullen de knallen harder zijn.

Een vuurwerkverbod is niet noodzakelijk en niet proportioneel.

16. Aanbevelingen

Met een afsteekverbod worden goedwillende burgers die vuurwerk afsteken hun plezier ontnomen, omdat we niet in staat zijn de overtreders te beteugelen. De acceptatie van relschoppers die zich niet kunnen gedragen ten opzichte van handhavers en hulpverleners kunnen toch geen reden zijn om al de liefhebbers een leuke oudejaarsavond af te nemen? Het gaat hier om ca. 10 miljoen mensen die van vuurwerk genieten.

Het wordt tijd dat de kern van de vuurwerkproblematiek in Nederland wordt aangepakt. Geef het legale siervuurwerk niet de schuld van de illegale (knal)overlast. Pak illegaal vuurwerk qua opsporing en justitiële vervolging echt aan. Dus niet alleen met symbolacties, waarbij slechts een fractie van het illegale vuurwerk in beslag wordt genomen.

Het is niet verantwoord een afsteekverbod in te voeren zonder alle aspecten en andere oplossingen zorgvuldig te hebben onderzocht. Kunnen politie en justitie waarborgen dat zowel de illegale handel als de overtreders van een verbod op het afsteken van vuurwerk daadwerkelijk strafrechtelijk worden aangepakt?

De maatschappelijke toelaatbaarheid van vuurwerk staat, zoals altijd, stevig op de landelijke politieke agenda. Beleid zou niet per gemeente moeten verschillen. Voorkomen moet worden dat iedere gemeente in Nederland eigen regels gaat opstellen voor het al dan niet verbieden van het gebruik van vuurwerk.

Dat leidt voor consumenten, voor de handhavende instanties en voor de vuurwerkbranche tot een onoverzichtelijke en onwerkbare situatie en zorgt lokaal voor onhoudbare en onhandhaafbare situaties.

Laten we er in plaats van een lokaal afsteekverbod samen voor kiezen een andere weg te bewandelen om de veiligheid en openbare orde rond de jaarwisseling te waarborgen. Ook de plaatselijke winkeliers zijn graag bereid daaraan een actieve bijdrage te leveren.

Om van de mooie vuurwerktraditie te kunnen blijven genieten kan in plaats van een lokaal afsteekverbod bijvoorbeeld o.a. gekozen worden voor:

- (uitbreiding van bestaande) vuurwerk vrije zones;
- intensieve(re) voorlichting en aandacht voor veiligheid (bijv. lessen op basisscholen met het gratis lespakket van www.4vuurwerkveilig.nl);
- gerichtere voorlichtingscampagne (over veiligheid algemeen, maar bijv. ook over de effecten en gevaren van zwaar, illegaal vuurwerk);

- andere aanvullende preventiemaatregelen (bijv. verplichting dragen vuurwerkbril);
- een effectiever handhavingsbeleid.

Een dergelijke aanpak zal ook maatschappelijk eerder worden geaccepteerd en eenvoudiger te handhaven zijn.